

Aves Visum

Natuur- en Vogelwacht Rotta
nummer 144 juni 2018

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Opgericht 9 februari 1982

ANBI:RSIN-816580662

IBAN: NL60 TRIO 0254 40 52 23

KvK Haaglanden nr. 40464998

Website: <http://www.rotta-natuur.nl>

Lidmaatschap:

Volwassenen: min. € 12,50 per jaar

Jeugd tot 18jaar: min. € 6,25 per jaar

Donateurs: min. € 12,50 per jaar

Bestuur:

Voorzitter: Hans Sanders 06-40 56 77 69

hsas22@gmail.com

Vicevoorzitter: Anneke Zuidervaart 06-20 00 17 52

aezuidervaart@hotmail.com

Secretaris: Peter Wienbelt 06-46928252

secretariaat.rotta@gmail.com

Penningmeester en ledenadministratie:

Cor van de Lustgraaf 06-29 24 27 69

penningmeester.rotta@gmail.com

ledenbeheer.rotta@gmail.com

Bestuursleden:

Marijke den Oudendammer 06-28 51 81 05

Arend Hoogeveen 06-83 69 84 50

Henk Starink 06-28 54 40 03

Verenigingsgebouw Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

010 - 521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Beheerder: Ad Somers 06-39 32 11 13

trefpuntrotta@gmail.com / info@rotta-natuur.nl

Openingstijden:

donderdag: 10:00 - 16:00

zaterdag: 12:00 - 16:00

Werkgroepen

Rotta Kapoentjes/Rangers

Info bij Gert Jansen 010-51 15 720

rotta.jeugd@gmail.com

Rotta Natuurwerk

Info bij Rien van der Vorm 06 27 89 00 77

rienvandervorm@gmail.com

Rotta onderzoek

Info bij Aria van Ballegoie 010-45 52 261

avanballegoie@gmail.com

Trefpunt vrijwilligers

Info bij Aria van Ballegoie 010-45 52 261

avanballegoie@gmail.com

Rotta communicatie en website

Info bij birgitte.blom@kpnmail.nl

Website: Chris van Rijswijk cdvrijswijk@gmail.com

Rotta educatie

Coördinatorfunctie vacant

Kwartaalblad Aves Visum

Redactie: Machiel Brinkhorst, Arend Hoogeveen

Jan Smith, Hans Soeterbroek

Redactieadres: avesvisumredactie@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen of te weigeren, waar nodig in overleg met de auteur(s).

Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding. Copyright van alle foto's blijft bij de fotograaf.

Druk: Editoo BV Arnhem

Inleveren kopij Aves Visum 145

Aves Visum 145 verschijnt in de tweede week van september

Inleveren van kopij voor 10 augustus 2018

Inhoud

Van het Bestuur / Van de Redactie	3
Ruwe berk	4
Inventarisaties in de Groenzoom	6
Kerkuil	9
De Fakkels - Ina Geenen verhaalt . . .	11
Rotta kapoentjes - beleef de lente	13
Onmenselijke zintuigen - magnetisme	14
Astrid van Belle, kunstenares	15
Gezocht: enthousiaste jeugdbegeleiders	16
'Ons eibernest'	17
Rotta Rangers - nieuw leven	18
Verleden natuur	19
Iriserende kleuren	22
Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand	23
Rotta natuurwerk	24
Visdiefeilanden	25
Activiteitenkalender	26
Mystery Bird	28

Bij de voorplaat

Grote foto:

Berk in een vliegende storm in de Wiebertjes © Arend Hoogeveen

Kleine foto's van links naar rechts:

boerenzwaluw ©Rob Belterman; Plaatsing visdiefjeseilanden

©Hans Sanders; zwartsprietdikkopje ©Cor Noorman

Van de bestuurstafel

Peter Wienbelt

Wat is de lente toch een prachtig seizoen. De periode van 'de eerstelingen'. De eerste tiftjaf, de eerste grutto, de eerste zwartkop en nog veel meer eerstelingen dit jaar. De eerste keer mee met de eerste excursie na de eerste les Vogelherkenning. Op een ijzig koude zaterdagochtend in Ommoord. Gewoon tussen de huizen en flats door op zoek naar tuinvogels, het thema van de eerste les. Voor de meeste 'juvenile' vogelliefhebbers de eerste keer bewust kijken en luisteren en dan is het verschil tussen roodborst en winterkoning nog best lastig.

Zo verging het mij ook in 1989 bij mijn eerste kennismaking met vogels tijdens een publiekswandeling met Vogelwacht Uden e.o.. Ik vond het een wonder dat die jongens zo maar zagen dat die ene overvliegende vogel een kievit was. Iets wat ik me nu bijna niet meer kan voorstellen, maar mij ook doet beseffen dat je altijd moet blijven kijken en luisteren alsof het de eerste keer is.

Blijf nieuwsgierig en blijf je verwonderen en blijf vooral ook bewonderen.

Ook al heb je de kievit al duizend keer gezien, kijk met nieuwe ogen en zie hoe prachtig *Vanellus vanellus* is. Schitterende naam overigens.

En toen was het dinsdag 10 april, voor het eerst als officieel bestuurslid aan de bestuurstafel. Binnen de eerste tien minuten werd ik benoemd tot notulist en zat ik met mijn laptop in de aanslag mijn eerste notulen en actiepunten te tikken. Een daarvan was "Van de Bestuurstafel – actie Peter".

Zo zit je aan de bestuurstafel en zo tik je 'van de bestuurstafel', ofwel mijn eersteling voor deze rubriek in Aves Visum. ♦

Scheidend secretaris Marijke den Oudendammer ©Jaap van Lien

Aangetreden secretaris Peter Wienbelt

Van de redactie

Hans Soeterbroek

Wellicht was het je al opgevallen, de redactie heeft dit jaar als thema voor Aves Visum gekozen voor 'bomen'. In maart heeft Ben Huber al een mooie bijdrage geleverd over de zwarte els. Dit keer heeft Ben een boeiend artikel geschreven met fraaie beelden van de ruwe berk.

In de vorige Aves Visum hebben wij al gemeld dat de voltallige redactie op bezoek is geweest bij de drukker. Met de toen opgedane kennis en mogelijkheden heeft de redactie in de vorige Aves Visum al wat geëxperimenteerd, we hebben dit nu nog verder ontwikkeld en de creatieve teugels nog wat verder laten vieren.

In dit nummer tref je onder andere een lezenswaardig artikel aan over de kerkuil met een fraaie aquarel van Astrid van Belle. We hebben al meerdere mooie aquarellen van Astrid mogen zien in zowel Aves Visum als op de website. Op pagina 15 - en ook op 18 en 25 augustus - kun je nader kennis maken met Astrid en haar werk.

De Rotta Kapoentjes hebben zich mogen uitleven met het uitpluizen van braakballen en de Rotta Rangers zijn weer actief geweest in de natuur. In deze Aves Visum staan zoals gebruikelijk weer fotocollages en de uitgebreide verslagen van deze activiteiten kun je lezen op de website. Cor Noorman gaat uitgebreid in op de inventarisatie van flora en fauna in De Groenzoom en Pjer Mulder heeft een heel boeiend verhaal geschreven over natuur in oude culturen en afgezet tegen de ontwikkeling van het Rottegebied door de millenia heen.

Kortom weer veel zeer lezenswaardige artikelen en informatie. Wij wensen je veel leesplezier en vooral een mooie zomer. ♦

RUWE BERK

(*Betula pendula*)

Ben Huber

Berken zijn echte pioniers. Bij ons zijn alleen de ruwe- en de zachte berk inheems. De zilverbek is een kruising van beiden. Dorpsnamen als Berkel en Berkel- en Rodenrijs geven aan dat daar berken stonden of nog staan. Berken hebben een slanke stam en afhangende (*pendula*) lange twijgen. Op de 'catwalk' van de paarse hei is deze witte dame met haar groene sluier een sierlijke verschijning.

Berken groeien snel, zijn al na 10 jaar volwassen en worden tussen de 20 en 30 meter hoog. Hun dunne stammen zijn goed bestand tegen stevige wind. Het wortelstelsel is oppervlakkig waardoor zij gemakkelijk ontwortelen. Op jonge leeftijd is de stam van de ruwe berk geel- tot bruinrood. Op hoge leeftijd is de stam wit met een gladde, afschilferende zilberwitte stam. Die stam zit vol met bruine streepjes. Dat zijn lenticellen, waarin zich huidmondjes bevinden, die werken als ademhalingsopeningen - de boom kan ze openen en sluiten. De zachte berk (*Betula pubescens*) is kleiner dan de ruwe, heeft een bruin- grijsachtige schors zonder warrelknoesten en houdt meer van natte broekbossen en moerassige arme grond.

In Noorwegen zag ik een dwergberk die behangen was met baardmos. Berken zijn het meest winterhard van alle loofbomen. Geliefde plekken van de dwergberk (*Betula nana*) zijn toendra's en hoogveengebieden. Op Groenland en IJsland is het de enige inheemse boomsoort. In het voorjaar, net voor en tijdens het uitlopen van het blad, is de sapstroom van de berk zeer intensief en met een goede stethoscoop duidelijk hoorbaar. In april kan er dan door een gat in de boom te boren, via buisjes sap worden afgetapt. Wel na gebruik het gat dichten, anders loopt de boom leeg met alle gevolgen van dien. Dat sap is suikerrijk en wordt na gisting berkenwijn. Berkenwater wordt ook verdund als haargroeimiddel aangeprezen. Ik heb er echter nooit de bos krullen uit mijn jeugd mee teruggekregen, wel hielp het tegen ernstige roos. Suiker stagneert het bevroren van water en kan de boom bij vroegtijdige kou desgewenst te hulp schieten. Het hout van de berk is vrij zacht, compact, elastisch en vrij sterk. Voor vleesrokerijen is het belangrijk brandhout. Het dode hout van de bomen verteert snel, vooral door vraat.

De berk is éénhuizig, dat wil zeggen dat er zowel vrouwelijke- als mannelijke bloemen in dezelfde boom zitten. In april/mei rijpen de katjes gelijktijdig met het uitlopen van de bladeren. De mannelijke katjes verschijnen al in de zomer van het jaar vóór de bloei. Ze hangen/staan vaak met twee bij elkaar aan het eind van de twijgen en worden groengeel. In de lente kunnen ze grote wolken met geel stuifmeel verspreiden. De vrouwelijke katjes staan omhoog in de bladoksels en blijven hangen tot ze in de herfst bruin worden. Als je een katje in je handpalm fijnwrijft valt het, met een beetje fantasie, uiteen in vlindertjes en vogeltjes. Leuk om te zien. De vlindertjes dragen het zaadje en de vogeltjes fungeren als beschermend schubje.

De ruwe berk heeft tot op hoge leeftijd een gladde, afschilferende zilberwitte bast. Op jeugdige leeftijd is de stam nog geel- tot roodbruin en glad. Worden ze ouder dan barst de schors aan de onderzijde open en verschijnen donkere en lichte plekken op de stam. De schors bevat betuline, een kamferachtige, harsige en conserverende stof, wat de schors waterafstotend en duurzaam maakt. Van de schors maakt men kano's, schoenen, tasje en mandjes. Snel in brand raakt de boom niet, dat maakt hem zeer geschikt om hem langs brandgangen in het bos te planten.

De schors van de papierberk kan worden gebruikt om op te schrijven. Tweeduizend jaar geleden schreven monniken in Ghandara (nu het noordwesten van Pakistan) negenentwintig manuscripten op perkament van berkenstam. Daarop stond de leer van Boeddha. Ze werden in kruiken gedaan, verstopt en zijn vele eeuwen later puntgaaf teruggevonden.

Het Keltische 'betu' betekent slaan en heeft te maken met het zich slaan met berkentakken om de bloedsomloop te stimuleren na het gebruik van de sauna. De twijgen werden ook gebruikt om bezems van te maken. Soms hangt het bovenste deel van een blaadje in een rolletje omlaag. Als je dat sigaartje opent vind je de larve van de berkenbladroller, een zwart kevertje.

...berk is éénhuizig, d.w.z. dat er zowel vrouwelijke als mannelijke bloemen in dezelfde boom zitten...

Soms heeft een berk last van een woekering in de vorm van een grote warrelknoest op zijn stam. Oorzaak is een bacteriële infectie, waardoor wakker gemaakte slapende knoppen warrelig om elkaar heen draaien en zo nieuw hout vormen. De bomen hebben er geen last van.

De heksenbezem - van verre lijkend op een vogelnest - komt vaak voor in de berk. Het is een schimmel die, na beschadiging, in de schors is doorgedrongen en aanzet tot het wakker maken van slapende knoppen, waardoor een pruikerige verzameling van kleine takjes ontstaat. Onze voorouders gaven het verschijnsel die naam. In die tijd dacht men nog dat heksen in de nacht in het geheim bijeenkwamen. Tijdens het opkomen van de zon moest een heks haastig terug om aan het daglicht te ontglippen. In haar haast om terug te gaan was zij met haar bezem in de boom verstrikt geraakt en was zij verder lopend weggevlucht, haar bezem achterlatend.

De vliegenschwam, het rode stoeltje met de witte stippen van die onhandige kabouter Spillebeen, is een dikke gabber van de berk. Zij onderhouden een innige relatie op het gebied van het uitwisselen van groei- en voedingsstoffen. Krijgt de berk bezoek van de berkenzwam, dan is het eigenlijk al te laat. Deze zwam is een echte zwakteparasiet en komt definitief een einde maken aan het leven van de al ziek geworden boom. De berkenzwam veroorzaakt bruinrot, waarbij het hout een bruine kleur krijgt en in kubusjes uiteenvalt. Schimmels breken cellulose en hemicellulose in het hout af en er blijft enkel het bruine lignine over.

Bruinrot, het bruin gekleurde hout valt in kubusjes uiteen © Ben Huber

Triootje vliegenschwammen

© Ben Huber

Worrelknoest

© Ben Huber

Bardmos op een berk

© Ben Huber

Bronnen: Nederlandse Oecologische Flora, Bladgroen-Bomen deel 1, Takkenwerk van Ton Lommers en Bomen en struiken van Europa van Oleg Polunin. ♦

Inventarisaties in De Groenzoom

In de vorige Aves Visum lieten we u kennis maken met Cor Noorman, Beheerder van het Natuur- en Recreatiegebied De Groenzoom. Een prachtig weidegebied met moeras- en plasdrasgebieden en uitgestrekte kruiden- en bloemrijke vegetaties. Aantrekkelijk door de verrassend grote diversiteit in flora en fauna en dus ook aantrekkelijk voor natuurliefhebbers. Cor Noorman rijdt er dagelijks zijn ronden om toezicht te houden en onderhoudswerk te verrichten. Maar bovenal is hij dagelijks bezig met het in kaart brengen van flora en fauna. In dit interview wordt ons een kijkje achter de schermen van het beheer gegund.

Vraag: Wat is het nut en de noodzaak van het inventariseren van flora en fauna?

Cor Noorman valt direct met de deur in huis:

"Het jaarrond inventariseren van flora en fauna is een van mijn belangrijkste taken als beheerder van De Groenzoom.

Het is belangrijk om regelmatig te monitoren of de uitgevoerde beheermaatregelen wel het beoogde succes qua biodiversiteit opleveren. De diversiteit in allerlei bloeiende planten, wilde bijen, vlinders, vogels en zoogdieren in het gebied neemt hand over hand toe. De aanwezige plassen, sloten, en vaarten vormen een waar El Dorado voor allerhande bijzondere en vaak ook bedreigde vogelsoorten. De Groenzoom is inmiddels ook een belangrijk overwinteringsgebied geworden voor diverse eenden- en ganzensoorten die er in het voorjaar ook hun jongen grootbrengen. Dat laatste geldt zeker ook voor veel steltlopers zoals grutto, tureluur, scholeksters en kluten. Onder andere watersnippen, bokjes, kemphanen, steltkluten, lepelaars en zwarte ibissen worden er regelmatig gespot.

In het gebied worden ook vlinderidylles ingezaaid om zo versneld langjarige, bloemrijke plekken te creëren voor wilde bijen, vlinders en allerlei andere (bestuivende) insecten."

"Een van mijn belangrijkste taken is het jaarrond inventariseren van de flora en fauna"

Vraag: Waaraan wordt dat succes afgemeten?

"In augustus 2016 is in het hele gebied een zogenoemde nulmeting uitgevoerd, een uitgangssituatie waartegen alle latere bevindingen kunnen worden afgezet. Op die manier krijgen we inzichten over toename, of soms ook afname van bepaalde soorten, maar meer in het bijzonder over de gehele ecologische samenhang, de biodiversiteit."

Vraag: Waarom wordt hier zoveel energie in gestoken?

"De resultaten die we vergaren, worden over de natuurdoelstellingen die in het Beheerplan voor De Groenzoom staan gelegd, die waar nodig leiden tot het uitvoeren van verbeterende maatregelen. Staan er in een bepaald gebied de vereiste bloeiende planten? Zijn er voldoende plekken die beschutting en voortplantingsmogelijkheden bieden voor allerlei vlinders en andere insecten, maar ook voor zoogdieren als haas, wezel en hermelijn? Zijn er nieuwkomers te melden?"

In het gebied worden ook vlinderidylles ingezaaid om zo versneld langjarige, bloemrijke plekken te creëren voor wilde bijen, vlinders en allerlei andere (bestuivende) insecten

Vraag: Is dat inventariseren een éénmansklus?

"In hoofdzaak wel, maar er zijn ook een stuk of acht vrijwilligers die regelmatig in het veld actief zijn en BMP-tellingen uitvoeren. Hun informatie wordt met de SOVON-methode verwerkt. Maar het inventariseren waarover ik het nu heb, is eigenlijk onderdeel van mijn dagelijkse routine. De verschillende inventarisaties zijn afhankelijk van het seizoen en het type gebied. In de winter hoef ik echt niet op zoek te gaan naar de kleine karekiet in de rietkragen, om maar iets gekts te noemen."

Vraag: kun je wat voorbeelden geven over hoe je te werk gaat?

"Het betreft voor een deel soortspecifieke tellingen. Zo tel ik rond half januari in het hele gebied alle roofvogels, altijd op dezelfde manier. Half februari monitor ik de hazen in de Bergboezem en de glanshaverhooilandgebieden in deelgebied 4 en de Oostmeerpolder. Een maand later doe ik die telling nog eens omdat de hazen dan volop rammelen en in de regel dus actiever zijn en wellicht beter opvallen. Vanaf begin april tel ik in het gebied wilde eenden met kuikens, later in de tijd gevolgd door het tellen van bergeend, kuifeend, krakeend en tafeleend met kuikens."

...inventariseren vanuit de 100% elektrische bedrijfswagen...

Vraag: zijn er nog meer 'points of interest'?

Jazeker, vanaf half maart tot september inventariseer ik ook alle soorten dagvlinders in het gebied. Ik heb daarvoor speciale vlinderroutes, vaste looproutes door bloem- en kruidenrijke gebieden. Datzelfde doe ik ook met libellen.

Door het met regelmatige tussenpozen speuren langs die routes naar vlinders en libellen krijgen we een aardig beeld van hun aanwezigheid.

Vraag: Vallen planten ook onder jouw aandachtsveld?

Nee, daarvoor krijg ik hulp van een deskundig bioloog van BTL.

Alle waarnemingen komen ook terecht in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDF). Dat is de meeste complete databank van ons land die alle natuurgegevens bundelt, uniformeert en valideert. Daarmee wordt een duidelijk beeld verkregen van wat er bekend is over de verspreiding van planten- en diersoorten. In de NDF zijn inmiddels meer dan 100 miljoen waarnemingen opgeslagen. Voordat waarnemingen zichtbaar worden gemaakt voor belanghebbenden, worden ze eerst gevalideerd aan de hand van kennisregels en beoordelingen van experts. Waarnemingen in de NDF zijn niet alleen afkomstig van professionele waarnemers, maar ook van vrijwilligers die iets melden via waarneming.nl. In feite vormen alle Nederlandse tuinen bij elkaar opgeteld het grootste natuurgebied van ons land. Elke gemelde waarneming, ook uit de eigen tuin, is een welkome aanvulling voor de NDF.

Vraag: Inventariseer je ook alle vogels?

"Ja, uiteraard. Van half maart tot begin augustus inventariseer ik wekelijks alle weidevogels. Na het uitkomen van de eieren kan er nog van alles gebeuren wat het voortplantingssucces negatief kan beïnvloeden, zoals bijvoorbeeld predatie. En dus tel ik vanaf ongeveer eind mei ook alle alarmerende grutto's en tureluurs. Het is een praktische telmethode voor het bepalen van het bruto territoriaal succes van genoemde soorten, waarbij een ouderpaar als succesvol kan worden aangemerkt wanneer er tenminste één jong vliegvlug geworden is."

Vraag: wat gebeurt er met al die resultaten?

"Alle informatie wordt ter plekke in het veld ingevoerd op een tablet met GPS. Die informatie komt automatisch terecht in het zogenoemde GIS-systeem (Geografisch Informatie Systeem), waarna BTL - een van de partners binnen de Beheercombinatie De Groenzoom- een eerste analyse van de data uitvoert.

Bijzondere waarnemingen voer ik ook in op het Groenzoom Monitoring Systeem dat gekoppeld is met Waarneming.nl. En al die data komt uiteindelijk terecht in de Nationale Databank Flora en Fauna - die in voorkomende gevallen door alle belanghebbenden op provinciaal en gemeentelijk niveau kan, en soms ook moet worden geraadpleegd. Moet er ergens een weg aangelegd worden, dan is men verplicht de NDF te raadplegen en te controleren of er sprake is van belangrijke natuuraspecten ter plekke.

Regelmatig lig ik op mijn buik tussen het hoge gras te zoeken naar rupsen en poppen.

Vraag: heb je weleens bijzondere waarnemingen gedaan?

Cor: Een tijdje geleden werd ik aangenaam verrast door de ontdekking van het hooibeestje in het gebied. Die had ik hier zo snel nog niet verwacht. Zeker als je bedenkt dat het meer een soort is van de zandgronden en duinen. De dichtstbijzijnde populatie bevindt zich in de duinen van Meijendel in Wassenaar. Voorlopig gaat het nog om een paar incidentele waarnemingen. We moeten dus afwachten of zich in De Groenzoom een levensvatbare populatie ontwikkelt.

Ook de landelijk bedreigde argusvlinder komt in relatief grote aantallen in De Groenzoom voor. Deze typische graslandvlinder kwam lange tijd algemeen voor in Nederland, maar de laatste 25 jaar is de stand van de argusvlinder echter met maar liefst 98% gekelderd. Hierdoor is hij opgenomen in de Rode Lijst. De grootste populaties bevinden zich slechts nog in West-Nederland. Op onze schouders rust dus een grote verantwoordelijkheid om de soort te behouden. Deze prachtige vlinder heeft een duidelijke voorkeur voor open, kruidenrijke graslanden met veel opwarmende verticale elementen als houten landhekken en afrasteringspaaltjes. Hier heerst een specifiek microklimaat waar het succes op voortplanting het grootst is. Met name de glanshaverhooilanden beantwoorden aan deze habitateisen. Regelmatig lig ik op mijn buik tussen het hoge gras om langs hekken en afrasteringen te zoeken naar rupsen en poppen.

Ik ben heel erg blij te kunnen vaststellen dat er sprake is van een lichte toename van deze dagvlinder.

Datzelfde geldt ook nog voor een andere vlinder, het zwartsprietdikkopje dat ook op de lijst van bedreigde vlindersoorten staat. Voor dit soort vlinders en ander insecten passen we het zogenoemde sinusmaaien toe, het in slingerende bewegingen maaien van delen hoge grassen en kruiden, waarbij andere delen blijven staan. Op die manier is er altijd nectaraanbod en ontstaan ideale microklimaatgebiedjes met beschutting en voortplantingsmogelijkheden." ♦

...aangename verrassing: het hooibeestje...

©CorNoorman

Ik ben heel erg blij dat er sprake is van een lichte toename van deze bijzondere dagvlinders.

...nu ook in De Groenzoom: het zwartsprietdikkopje...

©CorNoorman

(Advertentie)

SOMMIGE DINGEN VERANDEREN NOOIT...

In een tijd waarin alles verandert, veranderen wij uiteraard mee. Toch zien wij als assurantiëkantoor dat er ook dingen hetzelfde blijven. Neem nu onze persoonlijke service. Onze klanten kiezen er al jaren bewust voor. En nee, dat is niet altijd duurder dan via internet. Het is wél 100% onafhankelijk en volledig afgestemd op uw situatie. U hoeft zelf niets uit te zoeken. **Hoe makkelijk is dat?**

OORD ASSURANTIËN. EERLIJK IS EERLIJK.

Noorderparklaan 20, 2660 AA Bergschenhoek T (010) 440 07 88, www.oordbv.nl

PADDOCK

ALLROUND CATERING

Uw visie is onze uitdaging

- * **CATERING:** broodjes, hapjes, salades en buffetten
- * **PARTYRENT:** verhuur van taps, tafels, glaswerk etc.
- * **PARTIJEN:** in onze zaal of op een door u gekozen locatie

Paddock Catering
Hoefweg 53 - 2665 CC Bleiswijk
010-5210331

www.paddockcatering.nl

Kerkuil

Jan Smith / aquarel Astrid van Belle

Van al wat aan uilen vrij rondvliegt, is kerkuil mij het liefst. Zijn gezichtssluier heeft de vorm van een spierwit hart, qua vorm geometrisch volmaakt. In dat opvallende lieflijk ogende hartengezicht zit echter een vlijmscherpe en dodelijke haaksnavel verborgen. Als ik kerkuil aankijk, voel ik de nabijheid van een vrije geest die met gitzwarte ogen diep in mijn ziel binnendringt.

Tyto alba verstopt zich graag in schuren of kerktorens, het liefst nog in ruïnes daarvan, maar komt daar nog maar eens om in onze contreien. Het liefst kiest hij daar een rustig, donker schuilhoekje als roestplaats voor overdagen, in het broedseizoen, als nestplaats. Vanuit het niets kan zijn witte snoet plotseling voor je opduiken, sinister, angstaanjagend en spookachtig krijgsend en blazend als een kat in het nauw. Aan dat gedrag heeft kerkuil zijn Franse naam te danken: *effraie*, afgeleid van het werkwoord *effrayer*, dat zoveel betekent als afschrikken, angst aanjagen. Voluit heet hij daar *Effraie des clochers*, heel vrij vertaald: 'duivelstoejager van de kerktoeren', overeenkomstig zijn Nederlandse naam. Sprekend! Kerkuil leidt een teruggetrokken leven en wordt pas actief wanneer de schemering overgaat in de nacht. Laag over het open veld scherend, speurt hij dan naar zijn lievelingskost: veldmuis. Hij is daarbij sterk afhankelijk van zijn zintuigen. Een deel van het gezichtsveld wordt door beide ogen waargenomen. Door dit zogenoemde binoculaire zicht kan hij de afstand tot zijn prooi perfect schatten, maar voor het totale beeld moet hij zijn kop voortdurend van links naar rechts en weer terug draaien. Hoewel uitgerust met zeer lichtgevoelige ogen, ziet kerkuil bij volslagen duisternis trouwens helemaal niets, maar daarvoor beschikt hij weer over een volmaakt gehoor, dat een belangrijke rol speelt bij het opsporen van prooi. Aan de rand van de gezichtssluier bevinden zich zeer goed ontwikkelde gehooropeningen, die voorzien zijn van kleppen - stevige huidplooien bezet met speciale veertjes. De plooien zijn zeer beweeglijk en werken, net als bij paarden of honden als richtmicrofoon. Zijn rechteroor zit iets hoger dan het linker en ook dat heeft een functie: geluid wordt door het ene oor een fractie van een seconde eerder opgevangen dan het andere oor. Op die manier weet kerkuil, zelfs in het pikkedonker, precies de positie van zijn prooi vast te stellen en. Effectief en zeer doeltreffend.

Recent Duits wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het gehoor van kerkuilen niet degenerereert als de dieren ouder worden. Bejaarde kerkuilen horen hoge en lage tonen nog evengoed als hun jonge soortgenoten. De cellen in de binnenoren van de dieren blijven zich op latere leeftijd blijikbaar vernieuwen.

Maar ja, in het wild leeft kerkuil misschien vier of vijf jaar, dus wat heet bejaard?

Kerkuil jaagt vanuit z'n roest- of nestplaats bij voorkeur boven halfopen tot open cultuurlandschappen met verspreid staande bomen of hoog opgeschoten bosschages. Het liefst daar waar gras- en bouwlanden worden afgewisseld door kruidenrijke akkervelden, ruig begroeide plasdrasgebieden, braakliggende akkers, houtwallen, heggen en bosjes. Lijkt wel wat op De Groenzoom.

Er zijn maar weinig mensen die ooit een kerkuil hebben gezien. Ik ben er een van.

Met slechts twee hoog boven de glazen kassen uitstekende kerktorens, kan dat ook bijna niet anders. ♦

Fakkeldrager Ina Geenen verhaalt . . .

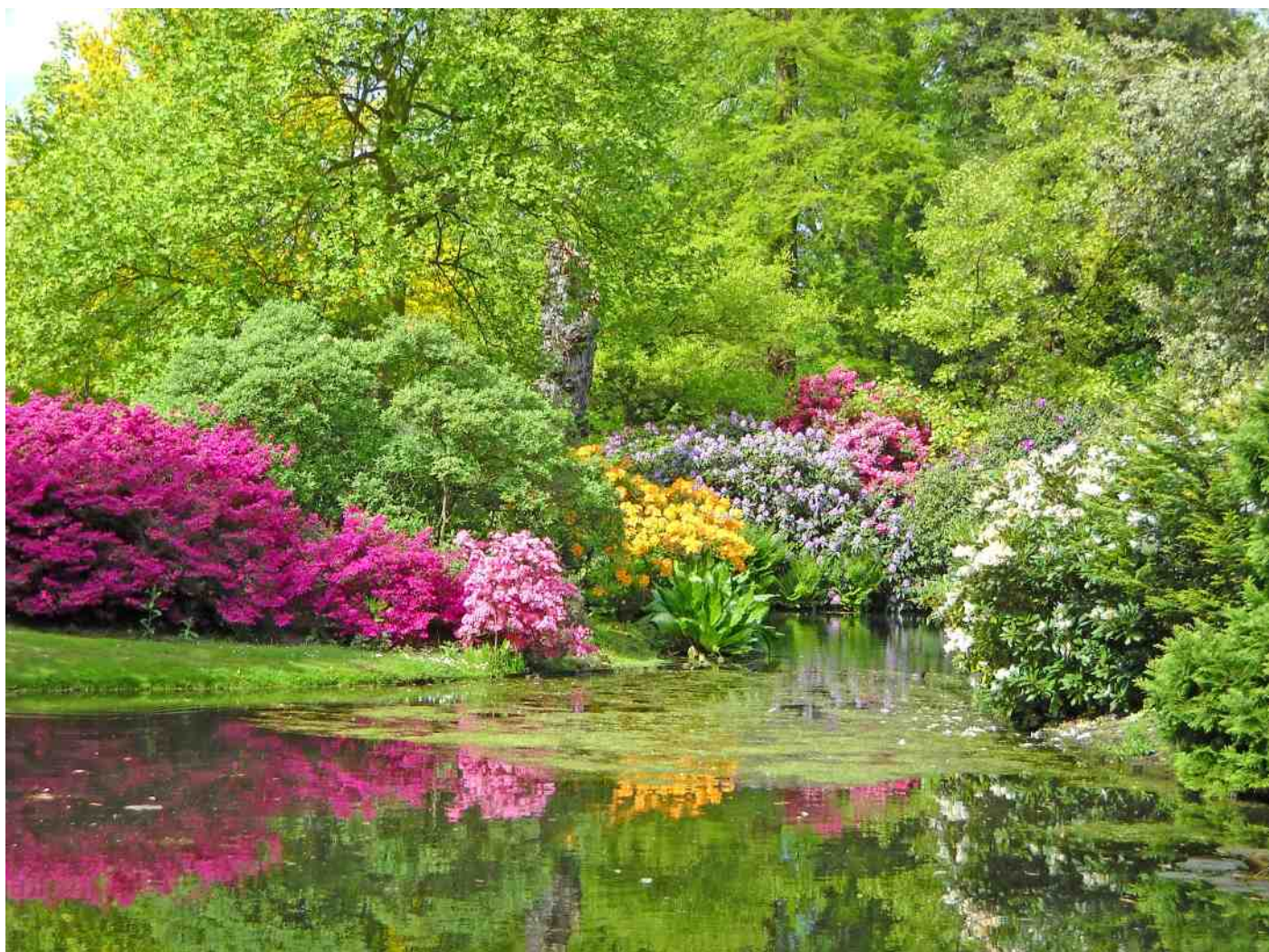

Gevraagd door Henk Zomer nam ik de fakkel over, maar hij wilde niet goed branden. Een spaarzaam lichtje bleef het en zo kwam ik op het idee om de herinneringen die als kleine lichtjes uit mijn geheugen opdoken te beschrijven.

Opgegroeid met boeken, ging mijn eerste een harmonica-boekje over boerderijdieren. Bij elk dier een vierregelig rijmpje dat ik al gauw kon nazeggen. Later raakte ik gefascineerd door de knap verbeelde dierenverhalen van Anton Koolhaas over bestaande en fantasie dieren. Bij de herinnering aan de beschrijving hoe de laatste Goendroen,- een groot glimmend zwart dier – traag door de schoorsteen kwam zakken, krijg ik nog steeds rillingen. Ook de snoek Wampoei staat me nog helder voor de ogen, over een oude snoek, behoorlijk bijziend geworden maar die alle jachttechnieken tot in de finesses beheerst en soms uit pure onverschilligheid een voortje voorbij laat zwemmen om hem dan later alsnog op te slokken met een gemak waarmee ie het ook had kunnen laten. Het zet je aan het denken, de dieren krijgen bijna menselijke trekjes.

De bekende schrijver Koos van Zomeren die vele boeken heeft geschreven op allerlei gebied maar ook heerlijke boeken om te lezen over zijn hond Rekel met wie hij dagelijks door de polder struinde. In het 'Wat wil de koe' beschrijft hij de meest uiteenlopende zaken die de koe betreffen. Hèt pareltje dat ik telkens weer herlees is 'Een vederlichte wanhoop' werkelijk prachtige miniatuur vogelobservatie. Het verschil tussen 'zeebanket' en een Lindt bonbon. Ook Toon Tellegen kan me zeer boeien met zijn komische dierenverhalen waarin tegelijk subtiele levenslessen zijn gesponnen, met name in 'De genezing van de krekel'.

Of ik ook buiten kwam? Dagelijks speelden we buiten, de metro bestond nog niet en vlakbij huis waren sloten, voetbalvelden en veel groen. Ik herinner me het pasgemaakte gras dat heerlijk geurde en de witte sneeuwbes die zo lekker uit elkaar spatte als je die door een buis tegen de ramen blies, nooit die van je eigen moeder. Ik mocht het niet maar het was spannend om het anderen te zien doen, hard weghollen als het raak was. De kelkjes van de Weigeliastruik die we plukten en waaraan we zogen omdat het zo lekker zoet smaakte.

De pracht en praal van rododendrons in het Arboretum Trompenburg © Ina Geenen

Thuis had ieder kind zijn eigen interesse. Dat ging van sterrenkunde, kleding maken, dieren en tuinieren, bakken tot musea bezoeken. Ik was gek op archeologie, mijn neus stond altijd naar de grond gericht en ik heb toen ik ouder werd menige 'schat' opgedolven. In Londen waren ze me plotseling kwijt bij het oversteken van een drukke verkeersweg, er waren wegwerkzaamheden en ik was in de kuil gesprongen, je kon nooit weten wat je vond.

We woonden op Zuid, Pendrecht tegenover het Zuiderpark dat toen nog erg kaal was en volop in ontwikkeling. We hadden een voor- en een achtertuin en werden opmerkelijk gemaakt op de vogels en hun gedrag. Als ik onkruid wiede was er die plotseling opgeschrikte spin. Van een dunne langpoot was ik meestal wel snel hersteld maar van zo'n behaarde dikkerd kon ik echt griezen. Hoewel ik ze in de tuin altijd minder eng vond dan binnen, alsof ik aanvoelde dat hij daar in zijn element was en ik niets te vrezen had. Bij het oplichten van een tegel kroop er tot mijn verrassing een paarse en zelfs eens een bleekwitte pissebed tussen al die grijze. De uitbundige paarse pluimen van de buddleja zaten vol zoemende bijen en hommels, fladderende koolwitjes en schoenlappertjes.

... dagelijks speelden we buiten,
de metro bestond nog niet . .

De drinkbak trok allerlei soorten vogels aan. Huisvossen kwamen een voor een aanzetten tot de hele rand vol zat, af en toe viel er dan een uit naar een ander omdat ie meende meer rechten te hebben. Wat slokjes drinken, lekker spetteren tot opeens de hele groep kwetterend opvloog en zich in de nabije struiken de veren gingen gladstrijken. Als vogels een bad nemen vind ik dat nog steeds kostelijk om naar te kijken. Ze genieten er echt van. Kool- en pimpelmezen en merel brachten hun jongen groot. Geheimzinniger was de zanglijster, je zag hem weinig maar wist dat ie er moest zijn. Eerder zag je de restanten van een vette bek van een stukgeslagen huisjesslak. Behoedzaam keek hij na elke plons om zich heen want er kon altijd gevaar duchten in de vorm van een kat. In latere jaren kwam de heggenmus, als een muis scharrelde hij rond onzichtbare kruimpjes pikkend. In het najaar kwamen putters op de uitgebloeide gele pluimen af om er zaad uit te pikken. Kleurige vogeltjes bedrijvig en altijd in een groepje. De winterkoning, formaat walnoot met een rechtopstaand staartje, had bij ons de bijnaam 'het nootje'.

's Winters verspreidde de kolenkachel een behaaglijke warmte. Buiten lag een dik pak sneeuw. Zo'n ongerepte dikke laag watten die alles betoverde. Bomen, takken, uitgebloeide bloemen, het vogelnestkastje, alles had de volle laag gekregen. Het afvoertuigje in het houten raamkozijn was dichtgevroren en werd met heet water begoten, daarna met een breinaald doorgestoken waarna met een gieter een fijne straal koud water op het straatje spetterde. Dat trok merel en roodborst aan. Daar kwam kraaloog met zijn opgezette donsjas aangevlogen en landde op de kamperfoelietak, waar de sneeuw dan met klein plofjes vanaf stuifde. Ik zie het beeld nog voor me. Het was zaak om heel stil te zitten en alleen maar kijken en dan net langs het vogeltje kijken.

Ook de merel met zijn alerte geelomrande oog kwam drinken. In de zomer als het nog licht was en ik vroeg op bed lag, luidde hij op een vast tijdstip vanaf de top van de larix de avond in. Een

heldere, melodieuze zang die minutenlang klonk, tot ie wegvloog om in de beschutting van het groen zijn nachtplek op te zoeken. Mijn eerste ijsvogel zag ik begin jaren 70 in de Parklaan boven het water rond park Schoonoord. De eerste boomkruiper ook aldaar in een van de bomen bij de ingang.

Op vakantie ging ons gezin destijds naar Vlissingen vanwaar we naar alle kanten uitstapjes maakten per auto. Dan moest je 'je ogen goed de kost geven.' Vaak zag mijn vader vanachter het stuur als eerste iets bijzonders. Een ree in de verte op de vlucht door een koolveld. In die tijd voor ons een zeldzame waarneming: een hermelijn. Een visdiefje, de eerste van mijn leven, zag ik bij fort Rammekens. Dat slanke, scherpe silhouet kwam sierlijk aanvliegen, even bidden, een vrije val waarbij hij in een flits om zijn eigen as draaiend in het water plonsde en weer opsteeg. Hebbes? Of bot gevangen waarna een nieuwe opvoering volgde.

De ochtendwandelingen. Vroeg op, met een slaperig hoofd achter pa aan. Zijn raad was niet praten, kijken en je oren spitsen. In de kille ochtend deden wij dauwtrappers, regelmatig de merel met een alarmkreet opschrikkenen verdween. Op de grens van gras en asfalt talloze aandoenlijke zilverwitte slakkensporen. Een belangstellend paard dat ons hinnikend begroette en lang nakeek. Voorzichtig gezang van een roodborst. Bij het strand aangekomen lokte het ruisen van de zee, dus de schoenen uit. Onder je voeten door trok het teruglopende water het schurende zand met zich mee zodat je bijna je evenwicht verloor. De rust verbroken door de schrille schreeuw van een meeuw of de ijlere kreetjes van de visdief onafgebroken op zoek naar voedsel. Stil keken we naar de opkomende zon die, onbeschrijfelijk, helder oranje uit zee oprees. Al snel voelde je de warmte en op de terugweg kwinkleerden de leeuweriken. Thuisgekomen genoot je dubbel van de hete thee en het ontbijt dat ons bereid was door de achterblijvers. Een ervaring rijker.

Al zeker 30 jaar ben ik een trouw bezoeker van het arboretum Trompenburg om er te genieten van al het moois aan planten, bomen en bloemen in de wisseling der seizoenen. Sinds die tijd is ook mijn belangstelling voor vogels gegroeid en werd ik lid van Rotta waarmee ik al vele week- en maandelijks excursies heb gemaakt, dichtbij en verder weg en ook genoten heb van de voor- en najaarsweekenden. Ook deed ik mee met verschillende vogeltellingen, roofvogels in de winter met Margriet rond het vliegveld Zestienhoven. Voorjaarsvogels met Elly op het volkstuintencomplex in Zevenkamp en nestkastcontrole in de Bleiswijkse zoom.

Benieuwd naar de ervaringen van Trudy Wiggers die ik de fakkel overreik, kijk ik al uit naar het septembernummer. ♦

RIDDERCATERING.NL

Uw evenement
compleet verzorgd in
goede handen!

Ridder
CATERING + EVENTS

Est. 1983

010-5 210 230

WOONING
airconditioning

Airconditioning
Luchtbehandeling
Serverruimte koeling

Weg en Bos 120, 2661 GX Bergschenhoek, **Tel.: 010 - 512 10 17**

Fax: 010 - 512 09 64, info@wooningairco.nl, www.wooningairco.nl

www.wooningairco.nl

ROTTA KAPOENTJES

28 maart 2018

(alweer een tijdje geleden)

BELEEF DE LENTE!!!

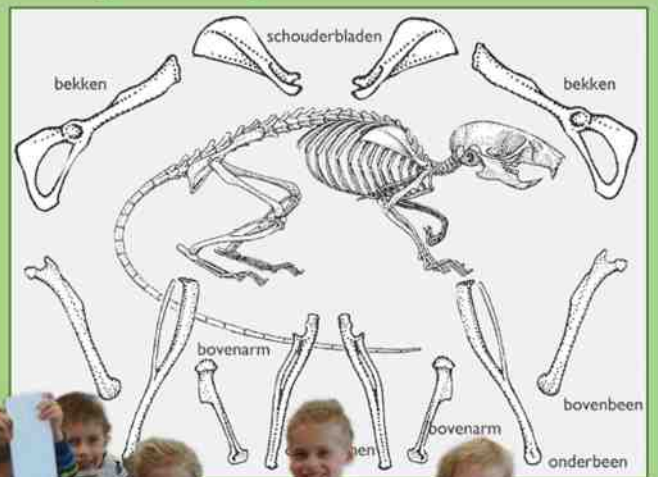
Ja, lekker dan met die regen!!

Lekker naar binnen,
lekker braakballen pluizen!

Niet lekker natuurlijk,
maar wel *leuk en spannend!*

Dit zijn de botjes van een echte muis

een echt pluusdiploma

echte paaseieren zoeken!
echte paashaas?

Kijk voor het hele verhaal op de website www.Rotta-Natuur.nl

Het fotoalbum staat hier: www.myalbum.com/album/bw07ufRsHdoN

Onmenselijke zintuigen - Magnetisme

Arend Hoogeveen

Het laatste artikel in de serie *Onmenselijke zintuigen* gaat over magnetisme. Bekend zijn de verhalen van honden en katten die op wonderbaarlijke wijze de weg naar huis terug weten te vinden, nadat ze honderden kilometers ver waren achtergelaten.

Hoe doen ze dat, hebben ze een speciaal zintuig waardoor ze zich kunnen oriënteren bij slecht weer, in onherbergzaam gebied en door andere tegenslagen? Het is niet bewezen, maar mogelijk zouden die dieren door magnetisme - ook wel het zesde zintuig genoemd - en in combinatie met een onfeilbaar instinct de weg terug hebben kunnen vinden.

De oude Grieken kenden reeds de eigenschap van het gesteente 'magnetiet' dat ijzer aantrekt. Van dit steen werden magneten vervaardigd en kompasnaalden (ze wijzen steeds naar het noorden) voor de oriëntatie op zee. Het waarom daarvan was tot 1600 onduidelijk. Toen ontdekte men dat de aarde zelf ook werkt als een grote magneet, met een noord- en een zuidpool. De kompasnaald richt zich volgens de lijnen van het aardmagnetisch veld: noord-zuid. De magnetische polen van de aarde vallen niet precies samen met de geografische polen, ze liggen er wel vlak bij, op een paar honderd kilometer. Het magnetisch veld van de aarde is sterk en permanent en is daarom goed te gebruiken voor oriëntatie.

Magnetische gevoeligheid werd voor het eerst in 1963 bij toeval vastgesteld bij de termiet. Dat ook vogels van een magnetisch zintuig gebruik maken bij hun trek staat wel vast. In de jaren zestig zijn er uitgebreid proeven gedaan met roodborstjes. Waarschijnlijk gebruiken roodborstjes het magnetisch veld slechts als hulpmiddel. Op onbewolkte dagen maken ze, net als andere trekvogels, gebruik van de sterrenhemel, maar als het bewolkt is, nemen ze hun toevlucht tot het aardmagnetisme. Niet alle vogels kunnen dat: de braamsluiper vertrekt niet als het bewolkt is en hij landt als hij wordt overvallen door slecht weer.

... hij gebruikt liever de tomtom!

De aarde wordt omgeven door een magnetisch veld. Mensen nemen dit veld niet waar, maar bepaalde dieren wel. Veel dieren - zoals blindmuizen, postduiven, trekvogels, zeeschildpadden, haaien en waarschijnlijk walvissen - maken zelf een elektrisch veld door in de spieren en zenuwen elektrische impulsen op te wekken. Sommige haaiensoorten hebben elektrische sensoren waarmee ze vissen kunnen traceren die zich verschuilen op de bodem. Op deze manier vindt de haai zijn voedsel.

De honingbij heeft magnetische deeltjes op het borststuk, die niet alleen bij hun oriëntatie, maar ook bij het bouwen van raten een rol spelen. Als een zwerm met een koningin uitvliegt om een nieuwe kolonie te stichten, dan worden de evenwijdige, verticale raten steeds in de dezelfde richting gebouwd als die in hun vorige verblijfplaats.

Monarch-vlinders hebben een uitzonderlijk grote hoeveelheid magnetiet in hun lichaam. De trek van deze vlinders is een van de meest spectaculaire die men kent. De vlinders in Noord-Ame-

Monarchvlinder

rika trekken na de zomer naar het zuiden naar Mexico en Californië. Elk jaar gaan ze, op vaste tijden en ongeacht het weer, op weg en elk jaar komen ze bijna tot op de dag nauwkeurig weer terug. De insecten gebruiken de positie van de zon om hun richting te bepalen, maar daarnaast waarschijnlijk ook het magnetisch veld van de aarde.

Bij zalm is het bekend dat ze het magnetisch veld van hun geboortewateren opslaan in het geheugen. Over de gehele wereld zijn de magnetische velden anders, maakt niet uit of dat op land, in de lucht of in de zee is. Deze dieren gebruiken deze velden dan ook als een soort van 'wegenkaart' om de weg te vinden. Hoe ze dat precies doen is na 56 jaar onderzoek nog steeds niet duidelijk, immers hoe weet je uit de vele verschillende magnetische velden dat dat ene veld leidt naar het magnetische veld van je geboortewater, in het geval van de zalm.

Verticale raten steeds in de dezelfde richting gebouwd als die in hun vorige verblijfplaats.

Magnetiet is aangetroffen in zoveel verschillende dieren en verschillende weefsels, dat het aannemelijk is dat het magnetiet niet de rol speelt die men eerder dacht. Het aantreffen van magnetiet is onvoldoende reden om een magnetisch zintuig te veronderstellen. Dat er dieren zijn die zo'n zintuig bezitten, staat buiten kijf, maar of het zintuig werkelijk steeds om magnetiet draait, wordt onwaarschijnlijker naarmate het onderzoek daarnaar vordert. Bij de mens is het magnetisch kompas al lang weggeëvolueerd, ... hij gebruikt liever de tomtom!

Geraadpleegde literatuur

Onmenselijke zintuigen, Hans van Maanen. Uitgave verschenen ter gelegenheid van de Nationale Wetenschapsweek 1991 met als thema 'Zintuigen'. ♦

Astrid van Belle

KUNSTENARES

Jan Smith

Kunstenaar Astrid van Belle heeft de laatste jaren her en der veel van haar werk mogen exposeren. Zo gaf ze al meerdere keren *acte de présence* op het meerdaags *Festival International Art et Nature* in het Franse *Ainay-le-Vieil (Berry)*. In 2015 was ze zelfs eregast in het prachtige *Renaissancekasteel* aldaar.

Het toonaangevend Britse kunstmagazine *Kustom* publiceerde in hetzelfde jaar een uitgebreide fotoreportage over haar airbrushtechniek. In Nederland deed ze, naast andere exposities, ook mee met de jaarlijks terugkerende en zeer prestigieuze expo *'Luxury Gifts'* op Kasteel Gronsveld bij Maastricht.

Voorafgaand aan haar expositie in Het Trefpunt op zaterdag 18 en 25 augustus aanstaande vond de redactie van *Aves Visum* het na publicatie van een aantal oogstrelende aquarellen in *Aves Visum* en op de website van Rotta tijd worden eens nader met haar kennis te maken.

Ik sprak deze succesvolle schilderes in haar atelier in Rotterdam.

"Op je vraag wie mijn artistieke voorbeeld is, kom ik eigenlijk bij niemand speciaal uit. Ik vind het werk van heel veel kunstenaars mooi, vooral als het thema te maken heeft met natuur. Voor mij is de Natuur (uitdrukkelijk met hoofdletter) het grote voorbeeld, omdat die zich telkens weer op een andere manier openbaart; het is voor mij altijd weer een geweldige inspiratiebron."

"Ik heb een passie voor alles dat leeft en bloeit en vogels hebben daarbij wel een streepje. De verschillende technieken die ik gebruik, heb ik door de jaren heen zelf ontwikkeld en ook kunnen verfijnen door veel naar dieren te kijken, door ze te observeren en te fotograferen en te proberen hun karakteristieke eigenschappen te vangen in een schilderij."

Astrid mag er graag alleen met haar camera op uit trekken om in de Nesselanden of het Schollenbos in d'r uppie op haar klapstoeltje te genieten van de stilte van het aanbreken van een nieuwe dag, te luisteren naar de geluiden van de ontwakende vogels. "Dat geeft me heel veel ontspanning en een absoluut Zen-gevoel. Ik kan bij het zien van vogels in de vrije natuur helemaal in extase raken als ik denk aan het schilderij dat ik daarvan kan gaan maken als ik thuis kom."

Dat Astrid oog heeft voor de kleinste details, blijkt ook wel uit de verbaazingwekkend realistische vogelportretten die ze bij voorkeur met airbrushtechniek op grote ganzenveren maakt.

"Die veren vind ik in de ruiperiode en ze worden me vaak ook door vrienden en kennissen aangedragen. Om daarop dan een stel bijeneters of een mooi ijsvogeltje te schilderen, is mij mijn lust en mijn leven; echt iets voor die lange winteravonden. Lekker onder het geconcentreerde licht van de loeplamp, muziekje erbij heerlijk ontspannend."

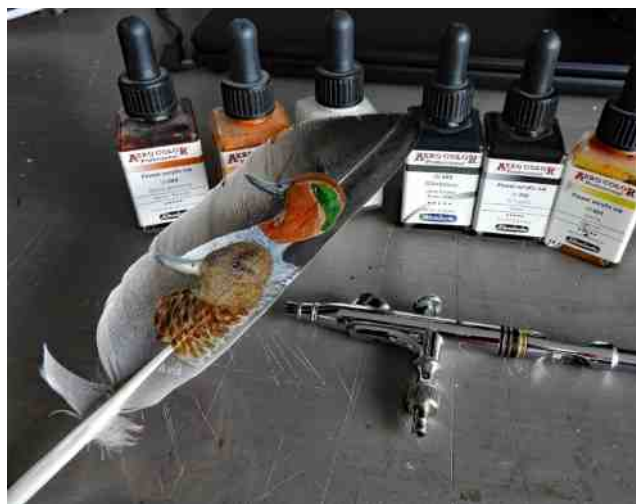
Haar doel is niet om een foto te kopiëren, maar het schilderij te vullen met licht, diepte en sfeer.

"Aquarelleren is weer anders; dat doe ik in de rest van het jaar, want voor mij heeft waterverf iets magisch met veel sfeer, iets waarmee je heel los kunt werken, maar tegelijkertijd ook heel precies. Ik kan soms met voldoening genieten van het resultaat. Dan denk ik wel eens Gogh heb ik dat gemaakt?"

Inmiddels werden op de website van Rotta talrijke mooie aquarellen van haar hand gepubliceerd en in de vorige *Aves Visum* stond een indrukwekkende ransuil afgebeeld en in dit nummer prijkt een paginagrote kerkuil. Die en nog veel meer boeiende vogelportretten op papier, karton, veren en zelfs luxe koffiebekers kunt u zelf komen bezichtigen op zaterdag 18 en 25 augustus aanstaande in Het Trefpunt tussen 12 en 16 uur. ♦

...de ransuil...

airbrushtechniek

Rotta Rangers zoeken enthousiaste jeugdleid(st)ers

De kinderactiviteiten van Rotta zijn erop gericht om samen met de kinderen te genieten van de natuur. We willen ze de natuur met alle zintuigen laten beleven, ervaren en ontdekken. Dat gebeurt op een ontspannen, plezierige en speelse manier onder leiding van enthousiaste begeleiders.

De Rotta-Rangers, in de leeftijd van 7 tot 13 jaar, hebben iedere maand op een zaterdagochtend en/of –middag hun eigen excursie met een van tevoren aangegeven thema. Met zoekkaarten, loepstokjes, schepjes en netjes wordt het thema nader uitgewerkt. Als het even kan, gaan ze naar buiten – weer of geen weer. In 'noodgevallen' is er een binnenprogramma in Het Trefpunt.

Schep je er plezier in om:

kinderen iets te leren over de natuur; ze die natuur zelf te laten beleven en te ontdekken; met ze te kruipen, te struinen, te vissen, te kijken en te pluizen waardoor ze enthousiast raken over alles dat leeft en groeit?

Lijkt het je leuk om:

de kids met behulp van praktisch educatiemateriaal, soms samen met hun begeleidende (groot-) ouders, allerlei leuke opdrachten te laten uitvoeren, waarbij ze gebruikmaken van verrekijkers, loepstokjes, spiegeltjes, vergrootglazen, schepnetten of insectenzuigers?

Heb je niet zo veel kennis der natuur?

Dat is geen probleem, want bij Rotta loopt voldoende kennis en ervaring rond om je snel te kunnen inwerken. Tijdens de eerste activiteitenbijeenkomsten werk je bovendien nauw samen met een of meer senior-begeleiders.

Heb je zin om:

een paar uur per maand vrij te maken en op een zaterdagochtend en/of –middag als aspirant-begeleider te beginnen en na de inwerkperiode als vaste jeugdbegeleid(st)er zelfstandig een groepje van circa tien enthousiaste kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar onder je hoede te nemen?

Beloning?

Plezier, pret, voldoening en leuke collega's.

Laat van je horen:

neem dan contact op met Gert Jansen tel. 010-511 57 20 ♦

'Ons eibernest'

Tekst en foto: Arend Hoogeveen

Als ergens een gebied in ons land is waar je met het grootste gemak kunt genieten van de majestueuze ooievaar, dan is het wel in het Reestdal op de grens van Drenthe en Overijssel ten oosten van Meppel. Hier broedt namelijk de meest succesvolle populatie van Nederland.

Het zag er in de jaren '60 slecht uit voor de ooievaars in ons land. Veel beekdalen werden vernield zonder dat men oog had voor een landschap dat al een paar honderd jaar bestond. Beken werden rechtgetrokken en stuwtjes en gemaaltjes werden geplaatst om het beekdal zo snel mogelijk droger te maken. Kleinschalige landschappen hakhoutbosjes, enzovoort werden weggesaneerd. De schaalvergroting binnen de landbouw waren catastrofaal voor veel soorten.

Het Reestdal

Het ideale leefgebied van de ooievaar is een half open tot open landschap met veel afwisseling in grondgebruik en begroeiing. In ieder geval moet er op geringe afstand van het nest volop vochtig ruig grasland aanwezig zijn. Van oudsher waren dat de hooilanden die in Drenthe te vinden waren in de beekdalen en de veenweidegebieden. De hoge grondwaterstand maakte intensief agrarisch gebruik van deze gebieden onmogelijk. Het beheer van deze landen bleef dan ook beperkt tot hooien. Veel plekken hadden daardoor een ruige begroeiing waarin voldoende voedsel voor de ooievaar en ook andere weidevogels aanwezig was.

Het Reestdal, waar bij het dorp De Wijk het ooievaarsstation De Lokkerij gevestigd is, is zo'n kenmerkend gebied. Aan het begin van de twintigste eeuw werden er in het Reestdal jaarlijks ruim veertig ooievaars geboren. Ook hier werd door de intensivering van de landbouw, het toenemend gebruik van pesticiden en de verlaging van de grondwaterstand, het leefgebied van de ooievaar drastisch ingeperkt. Het gevolg was een daling van het aantal ooievaars, totdat in 1976 de laatste 'wilde' ooievaar verdween uit het gebied.

Het Reestdal is een goed voorbeeld waar een oud Drents cultuurlandschap is hersteld, en waar nog vele landschapskenmerken voorkomen die voor de ooievaar van belang zijn. De Stichting Het Drentse Landschap zet zich in voor verbetering van het leefgebied van de ooievaar en van de weidevogels in het algemeen. In het hele dal worden geen bestrijdingsmiddelen gebruikt en ligt het bemesten van de grond aan banden. Ook is de grondwaterstand waar mogelijk weer op het oude peil teruggebracht. In het Reestdal tref je nu een gevarieerd beekdallandschap aan ... een waar paradijs voor de ooievaar, ook wel uiver of eiber genoemd.

Nu gaat het daar dus weer goed met die majestueuze vogels. Wist je dat, een ooievaar wel zo'n 30-40 jaar oud kan worden; het mannetje ongeveer 4,5 kilo weegt en het vrouwtje ongeveer 3,5 kilo; hij vooral insecten, muizen, mollen, slakken en soms een kikker eet; de spanwijdte van de vleugels ongeveer 2,5 meter is en dat een ooievaar graag op één poot staat (ruststand) en hiermee zijn lichaamstemperatuur regelt.

Mijn moeder - 98 lentes jong! - woont in een verpleeghuis aan de rand van het Reestdal. Pal voor haar appartement staat een paalnest waarop een paartje ooievaars hun jongen grootbrengt, wij noemen het 'ons eibernest'. Zo'n 20 meter verderop zit er ook nog een stelletje dat haar jongen op een giga groot nest in een boom (op)voedt. Pa en moe eiber vliegen af en aan met voedsel

en gooien met hun snavel de faecale resten van de jongen eruit. Mijn moeder geniet, in de winter van haar leven, nog elke dag van dit uiverlaweit dat in onze cultuur toch ook symbool staat voor het begin van nieuw leven.

Als je een keer in de buurt bent, dan kan ik je zeker een wandeling of fietstocht aanbevelen door en langs het karakteristieke Reestdal, je zult verbaasd zijn over de vele zwart witte grootmachten die het landschap op de grond en in de lucht dicteren, en die proberen je de oren van het hoofd te kleppen! ♦

Bekijk het fraaie fotoalbum: www.myalbum.com/album/9kq0rucj9BQ3

Lees het verslag op www.Rotta-natuur.nl

Sinds een paar miljard jaar is er voldoende water en vrije zuurstof op moeder aarde. Ze vormen samen de basis van alle leven op onze planeet. De mens loopt overigens pas een paar honderdduizend jaar hier en laat, naast steeds veranderende klimaatomstandigheden, duidelijke sporen achter. Zowel in positieve als in minder minder positieve zin. Het is interessant om eens te kijken hoe in de verschillende millennia sommige volkeren en culturen met die 'verleden natuur' omgingen en dat te vergelijken met ons woongebied langs de Rotte.

De natuur hier leek toen op een toendra met een armoedige vegetatie van grassen en mossen

Wij leven nu in een zogenaamd interglaciaal, een warmteperiode tussen twee ijstijden. Ons interglaciaal duurt inmiddels ruim veertienduizend jaar en geldt als de langste in de afgelopen half miljoen jaar. Geologen ontdekten daarin een viertal ijstijden, ze duurden ieder gemiddeld zo'n honderdduizend jaar. De laatste noemen we het 'Weichselien glaciaal'.

De natuur in onze omgeving leek toen op een toendra met een armoedige vegetatie van grassen en mossen. Tijdens de ijstijden zakte de temperatuur in de winter permanent onder het vriespunt en werd het in de zomer niet warmer dan een graad of tien. Vanaf het twaalfde millennium vóór onze jaartelling begon de koudeperiode af te lopen en ontwaakte de natuur, alhoewel het soms een jaar lang constant kon regenen. De Rotte bestond nog niet als rivier, het gebied was meer een verzameling kreken die het overvloedige smelt- en regenwater via moerassen afvoerde naar de delta van de Merwe, de latere Maas.

Langs de Hoeksekade aan de overkant van het Trefpunt bij de huidige parkeerplaats Berkenzwam ontdekten archeologen op acht meter diepte een zomerkamp van jagers uit het Holoceen (huidige tijdperk na het Weichselien). Dit kamp was gebouwd op trilveen in een uitgestrekt moeras met riet, wilgen, bramen, elzen, berken en hazelaars en dateert uit het vierde millennium voor het begin van onze jaartelling. In het afval vonden ze onder meer pitten van appels en pruimen. De belangrijkste vondst was een fuik van acht meter, gemaakt van tenen van de rode kornoelje die met vezels aan elkaar waren gebonden. In het gebied kwamen bevers, otters, edelherten en varkens voor. Verder watervogels als zwanen, pelikanen, smienten, kraanvogels, roerdompen, eiderenden en de taling en in het water leefden snoek, baars, meerval, paling en steur. De laatsten op hun beurt eten het liefst schelpdieren, wat betekent dat het water dan op zijn minst brak moet zijn geweest. De nederzetting bestond dus al vóór de bouw van de grote Pyramide van Cheops in Egypte!

De Egyptenaren die in die tijd leefden, beeldten de belangrijkste gebeurtenissen uit hun leven in steen. De wanden van hun graven vertellen hoe anders ze leefden. Rijke Egyptenaren dronken bier dat ze brouwen van brood en gist. Ze kenden ook knoflook, tuinbonen, uien, radijs, spelt en allerlei kruiden zoals peterselie en koriander. Egyptenaren waren gek op tuinieren. In hun schaduwrijke tuinen met vijver lagen ze aan ronde tafels onder de palmbomen. Daarin groeiden korenbloemen, lelies, irissen en papavers. Van de laatsten werd gewoon opium gemaakt. Farao

Toetmoses III die zo'n 3500 jaar geleden regeerde, liet voor zichzelf een botanische tuin aanleggen. Afbeeldingen van zo'n zeventig soorten planten, waaronder aronskelken, lotusbloemen, granaatappelstruiken, olibanum (mirre). Eiken en honingbomen staan afgebeeld op de muren van zijn tempel in Karnak. In de Nijl zwom de tilapia en kieviten kwamen in groten getale voor. Zij symboliseerden de vijanden van het land en werden als zodanig afgebeeld en opgehangen aan touwen. Hun cultuur hield stand tot ver na het begin van onze jaartelling.

Ook toen bestond de Rotte nog altijd niet. De moerassen loosden hun overvloedige water ter hoogte van het huidige Crooswijk in de Maas. Door de getijdestroming liep het water ook weer terug en zette nieuwe lagen sediment af. Zo groeiden ongestoord veenmossen, riet en laag geboomte. Ze vormden na verloop van eeuwen op de bodem een dikke laag klei en veen. Het gebied zelf was zo goed als zeker onbewoond en moeilijk toegankelijk.

Hoe anders was het in Ninive, de hoofdstad van het Assyrische rijk en gelegen aan de Tigris (bij Kaboel in Irak). De moerassen rond de stad daar waren allang drooggelegd. Koning Sanherib liet imposante tuinen aanleggen en zelfs een wildpark. Ook liet hij in de stad Assur tweeduizend bomen planten. De bewoners legden bij hun huis een eigen patio met een vijver aan omzoomd door fruitbomen en siergewassen. De beroemde hangende tuinen van Babylon (bij Bagdad), één van de zeven wereldwonderen, stamt ongeveer uit deze tijd. Historici denken dat hier eigenlijk de tuinen van de stad Ninive worden bedoeld. In het boek Exodus wordt Kanaän door verspieters van Mozes expliciet het land van melk en honing genoemd. Het verwijst naar vruchtbare weidegronden met een gevarieerde flora. Honing was in die landen de belangrijkste zoetstof, want suiker was nog niet bekend.

De belangrijkste vondst aan de Hoekse Kade was een fuik van acht meter, gemaakt van tenen van de rode kornoelje die met vezels aan elkaar waren gebonden.

De Grieken kenden een uitgebreide mythologie met een ruime plaats voor natuur. Nimfen, schaars geklede halfgodinnen, beschermden de bomen en de bloemen. Demeter was de godin van de beschaving en ook van het graan, de iep, de spar en bloemen zoals de klaproos en de hyacint. Bij de mysteriefeesten zal het gebruik van opium ook wel bij hen bekend zijn geweest. In de Griekse mythologie stond Narcissus model voor de narcis. De oppergod Zeus was getooid met een krans van eikenblad. De krokus en de hyacint danken hun naam aan de oude Grieken.

Het enige gebied in de delta van de Rote dat niet was blootgesteld aan getijdestromen betrof de zandheuvel waarop later het dorp Hillegersberg is gebouwd. Daar stond in het begin van de jaartelling waarschijnlijk al een Romeinse wachttore. Dergelijke heuvels, ook wel woerden of donken genoemd, groeiden later uit tot vaste woonplaatsen. In de moerassen rondom leefden nog altijd vele soorten watervogels zoals de aalscholver, lepelaar, purperreiger en de roerdomp. De kreken vormden rijke visgronden voor baars, karper, zeelt en ruisvoorn. Op de drooggevallen donken ontstond op kleine schaal landbouw en veeteelt.

De Romeinen waren grote bewonderaars van de Griekse cultuur die ze vaak kopieerden. Feesten werden opgeluisterd met bloemen en hielden ontvingen een olijftak of een lauwerkrans. Keizer Nero liet zelfs rozen overkomen uit Egypte. De Domus Vettii, een villa in Pompeii, beschikte over een grote binnentuin met borders vol planten en kruiden. De huizen werden vanuit de daken voorzien van water. Dat stroomde het Atrium, een onoverdekte ontvangsthal, in en werd vervolgens verder geleid naar de tuin. Overal werd via aquaducten het water de steden ingevoerd en via leidingen verder vervoerd, zodat ook de vele fonteinen en openbare toiletten bleven werken. Langs de Rijn en de Donau verrezen grote landrijen waar slaven het werk deden. De villa's waren voorzien van een badinrichting en van vloerverwarming. Toen de Romeinen werden verdreven door andere volken braken de donkere eeuwen aan. De plaatselijke bevolking had de grootste moeite om te overleven en weinig oog voor de natuur. Oorlogvoeren stond centraal en burgers werden op grote schaal voor geronseld.

De Domus Vettii, een villa in Pompeii, beschikte over een grote binnen tuin met borders vol planten en kruiden.

De beroemde hangende tuinen an Babylon, één van de zeven wereldwonderen. Historici denken dat hier eigenlijk de tuinen van de stad Ninive worden bedoeld.

In Ninive, de hoofdstad van het Assyrische Rijk en gelegen aan de Tigris, liet Koning Sanherib imposante tuinen aanleggen.

In het feodale tijdperk, zo rond twaalfhonderd, ontstond de heerlijkheid Bleiswijk

Een tweede nederzetting in het Rottegebied was Zevenhuizen. Daar verrees in de elfde eeuw een zevental huizen. In de omgeving bevond zich een uitgestrekt bos met kolonies van reigers en aalscholvers. De inwoners hielden zich voornamelijk bezig met de visvangst. Ook schudden ze de jonge aalscholvers uit de nesten en verkochten die op de markt. Om geen natte voeten te krijgen legden ze waterkeringen en houten veenbruggen aan zoals nu nog te zien in het Koren molengat. Ze konden daarmee overigens niet voorkomen dat regelmatig overstromingen plaatsvonden.

In die tijd bouwde sultan Mohammed III bij Granada het Alhambra. Een groot wooncomplex voorzien van alle denkbare luxe. Kleine geultjes in de vloer leidden het water door de vertrekken. Naast het paleis legde de sultan een prachtige tuin aan 'Het Generalife' met dadelpalmen en granaatappelstruiken. Voor zijn familie was het een soort paradijs op aarde zoals in de sprookjes van duizendenéennacht. De Moren zaten de meeste tijd gefascineerd naar dat stromende water te kijken, zo vertelt een legende.

In het feodale tijdperk, zo rond twaalfhonderd, ontstond de heerlijkheid Bleiswijk, In het gebied langs de Maas werd een waterkering opgetrokken in de Rotte, gevolgd door een dam. Vanaf dat moment was het gedaan met de getijdestromen en kon met de ontginning van het gebied worden begonnen. Andere nederzettingen volgden zoals Het Moer (Moerkapelle), Waddinxveen, Berkel en Bergschenhoek. Door de toenemende behoefte aan brandstof baggerden pachters de veengronden uit

De oude Egyptenaren beiteldden de belangrijkste gebeurtenissen in steen. Farao Toetmoses III liet voor zichzelf een botanische tuin aanleggen.

De Sultan Mohammed III bouwde bij Granada in Spanje het Alhambra. Een groot wooncomplex voorzien van alle denkbare luxe.

De Grieken kenden een uitgebreide mytologie met daarin ook een ruime plaats voor de natuur. Nimfen, schaars geklede halfgodinnen, beschermden de bomen en de bloemen.

voor het winnen van turf. Het te ontginnen gebied betrof globaal de driehoek Rotterdam, Delft en Gouda. De bevolking van deze steden kon de brandstof goed gebruiken en de welvaart nam toe. Door de afgravingen speelde wel de Hoeksekade weg, toen een belangrijke lansingh (landscheiding).

Na het vervenen van de derde laag turf stuitten de turfgravers op een vruchtbare kleilaag die voor landbouw en veeteelt geschikt bleek. Alleen het Korenmolengat bleef voor de vervening gespaard. Het verschil in hoogte met de polders bedraagt nu gemiddeld vijf meter. Vervolgens werd begonnen met het droogmalen van de veenplassen. Eenendertig molens maalden het water in de achttien kilometer lange en bedijkte Rotte en zeven verlaten loosden het uiteindelijk in de Maas. In die tijd een ambitieus project. Voor de flora en de fauna was de inpoldering desastreus en had een massale sterfte van flora en fauna tot gevolg. De penetrante stank van verrotting zorgde voor ziekten en ontvolking. Het milieu herstelde in de eeuwen daarna weer langzaam. Na het inzaaien van koolzaad gingen de boeren vlas, bonen, tarwe en groenten verbouwen en nam de welvaart toe. Toen in de zeventiende eeuw 'De Wilde Veenen' waren drooggemalen ontstond daar de hofstede 'Het Land van Belofte', nu grenzend aan het Bentwoud, dat met de Rottemeren een verrijking vormt van ons leefgebied. Het heeft overigens wel lang geduurd voor de natuur hier een vaste plek heeft gekregen.

Sommige geologen geloven dat het omslaan van het klimaat naar een nieuwe glaciële periode zelfs binnen een tijdbestek van hooguit vijf en twintig jaar mogelijk is. Laten we daarom zuinig zijn op de natuur, want zij vormt een belangrijk onderdeel van ons welzijn. ♦

Waarnemingpuntènèl

Vanmiddag (zaterdag 5 mei) fietste ik door de Eendragtspolder en 'natuurlijk' ook langs de nieuwe visdiefeilandjes. Zoals je ziet is ons werk niet voor niets geweest, de eerste visdiefjes hebben de eilandjes ontdekt. Ik kon niet zien of ze een nest hadden, maar het ziet er hoopvol uit.

Met vriendelijke groeten, Arend Hoogeveen

Het is fijn te lezen en te zien dat onze inspanningen niet tevergeefs zijn. Maar het kan ook anders. Volgend jaar roep ik uit tot **Het jaar van de meerkooet**. Deze nijverige beestjes kunnen geheel zelfstandig een nest maken uit wat in het water drijft. Geen hout, geen houten, geen moeren, geen plasticzooi, en vooral geen mensenhanden. Zomaar uit het niets heb ik op 145cm uit de wallekant van mijn achtertuin in een recordtijd een nest zien verrijzen. Daar kunnen die verwerde (visdief)nesten nog wat van leren.

M.vr.gr. André Gouw

INTEGRALE ONKRUIDBESTRIJDING VOLGENS 'DE PUNT METHODE'

DE JUISTE MACHINE OP DE JUISTE PLEK EN COMBINEER!

GEEN GIF MEER NODIG!

RED-GREEN®

- CO² neutraal
- Geen fossiele brandstof meer zoals LPG
- Gebruikt biomassa om mee te 'branden'
- Voor grootschalig werk

KANT BRAND STEKER®

- 5x per jaar strak gestoken grasrand
- Geen afvalkosten
- Lagere veegkosten
- Reinigende werking

BLUE-GREEN®

- CO² neutraal
- Elektrisch rijden
- Geen fossiele brandstof meer zoals diesel, maar biomassa
- Heet water 98°C
- Geen overlast, herrie en/of stof
- Eenvoudige techniek
- Voor kleinschalig werk

MACHINAAL VEGEN

- Dulevo 5000 D
- Euro 5 met Adblue
- Super fijnstoffilters
- Heel zuinig met waterverbruik
- Razend snel

- 'DE PUNT METHODE' IS GOEDKOPER DAN SPUITEN ALS JE ALLES EERLIJK MEETELT!
- GOED TOEPASBAAR MET INZET SW-MEDEWERKERS EN MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT (SROI).
- GEEN RESISTENTE SOORTEN EN NIET WEERSGEVOELIG.

Groen-aannemingsbedrijf
Punt B.V.

IRISERENDE KLEUREN

Hoe de breking van licht ons kan betoveren

Jan Smith

Vogelveren zijn er in veel soorten en maten en qua kleur is de variatie in de vogelwereld eigenlijk oneindig groot. Sommige vogels hebben een helder gekleurd kleeft dat gebruikt wordt bij de balts, andere soorten hebben een onopvallend, camouflerend verenkleed waarop ze kunnen vertrouwen om zich voor vijanden te verbergen. Soms kunnen die kleuren plotseling echter veranderen in een uitgebreid palet van allerlei kleuren; in een kortstondige kleurengloed van het puurste licht, die opvlamt van het oppervlak van de veer en verandert naarmate de lichtstralen onder een andere invalshoek op de veren schijnen. Een tel later kan die betoverende schittering overgaan in een andere tint of ook direct weer vervagen.

Text van document

Dit verschijnsel wordt iriseren, ook wel iridiseren, genoemd. Het is het natuurkundige verschijnsel van hoek-afhankelijke kleur. Iriserende kleuren zijn het gevolg van breking en interferentie van licht in of aan het oppervlak van een voorwerp. In dit geval is dat de veerbaard, die bestaat uit verschillende lagen met verschillende brekingsindices.

Elke veerbaard van een vogelveer kan wel drie of vier kleurzones hebben – waarin het zonlicht in verschillende golf lengtes wordt gebroken en teruggekaatst. Op de veerbaarden liggen meer dan tienduizenden reflecterende structuren, die ook elk jaar na de ruiperiode weer op precies dezelfde plek en in de juiste volgorde moeten terugkomen om weer precies hetzelfde uiterlijk te krijgen als het jaar ervoor.

Zwarte Ibis

©JanSmith

Dus het ene ogenblik sta je door je kijker naar een foeragerende donkerbruine zwarte ibis te kijken die, terwijl hij zich even omdraait verandert in een uitbarsting van roodkoper, smaragdgroen, groenpaars en blauwachtig groen. Het is telkens weer een feest om naar te kijken. Vroeger, in de zeventiende eeuw, kreeg de zwarte ibis vanwege zijn groene kleur abusievelijk de naam 'groene wulp' opgeplakt; kennelijk door een gehaaste voorbijganger die hem slechts een ogenblik had gadeslagen. Was de man langer blijven staan, dan had hij de vogel misschien 'roodbruine wulp' genoemd. Zwarte ibis heet in het Engels glossy ibis (glanzende ibis) en in het Duits brauner Sichler (bruine ibis).

Boerenwaluw

©Rob Belterman

't Is dus maar net hoe je ernaar bekijkt.

Bij spreeuw en ekster werkt het op dezelfde manier; wanneer het licht over de overwegend grijze of zwarte veren speelt, kan een iriserend groen of paars tot blauw verschijnen.

De boerenwaluw, tenslotte, spant wat mij betreft de kroon, in het zonlicht verandert hij in een uitbundige explosie van nagenoeg alle kleuren van de regenboog.

Je staat er niet dagelijks bij stil.

Om echter met een cliché te eindigen: het is wel een van de wonderen der natuur. ♦

spreeuw

©JanSmith

Bronnen:

www.wikipedia.org/wiki/Iriseren

www.vroegevogels.bnnvara.nl

www.Nemokennislink.nl

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Deze keer een korte bijdrage. In de politiek is het effect van de verkiezingen nog niet uitgewerkt. Lansingerland en Rotterdam hebben op het moment van schrijven zelfs nog geen nieuw college van B&W. Dat betekent dat er vanuit het gemeentehuis geen spannende bijdragen zijn. Daarom slechts een update van een paar lopende zaken.

Wilderszijde

Zoals eerder aangegeven wordt er gewerkt aan een plan om te gaan bouwen in de laatste grote woningbouwlocatie van Lansingerland, de polder tussen het gemeentehuis en de HSL, bekend als Wilderszijde. Hoe dat plan er ook uit gaat zien, het betekent in ieder geval dat het gebied een totale verandering zal ondergaan. Het deel van Wilderszijde dat het dichtst gelegen is bij het bestaande Park de Polder langs de N 209 wordt door ons beheerd als 'tijdelijke natuur'. Het is bijzonder om te zien, juist in deze tijd van het jaar, wat een mooi gebied daar in ongeveer tien jaar tijd spontaan is ontstaan en hoeveel vogels er broeden. De bestemming van dat gedeelte is ook woningbouw, dus we moeten er op rekenen dat er ook in dat mooie gebiedje gebouwd gaat worden. Omdat door de nabijheid van het vliegveld en de toekomstige A16 juist dat deel ongunstig gelegen is als het gaat om het bouwen van huizen, hopen we dat een deel van het gebied behouden kan blijven als uitbreiding van Park de Polder!

Doorkijkje in Wilderszijde

© Jaap van Lien

A16 Rotterdam

Een belangrijke ontwikkeling is het aanwijzen van de aannemerscombinatie die de aanleg van de weg gaat verzorgen. Onlangs tekende Rijkswaterstaat een overeenkomst met een combinatie onder de naam *De Groene Boog*. Bekende namen in deze combinatie zijn Dura Vermeer en Van Oord. Binnenkort begint weer een aantal bijeenkomsten van betrokken bewoners en organisaties langs het tracé, waar informatie wordt gegeven over de voortgang van de voorbereidingen en ook van de planning voor de aanleg van de nieuwe weg. Bij deze avonden is ook Rotta weer aanwezig. Hopelijk kan er dan ook kennis gemaakt worden met mensen van de aannemerscombinatie en hun ideeën, zodat we een indruk kunnen krijgen van de aanpak die hen voor ogen staat. De start is nog steeds voorzien in 2019 met het vooruitzicht dat de snelweg eind 2024 in gebruik genomen kan worden. De aanleg gaat dus bijna zes jaar duren en zal een grote impact hebben op onze omgeving, met name, wat natuur betreft, op het Lage Bergse Bos. Ook in het Hoekse Park worden de gevolgen zichtbaar als daar extra ruimte voor water gecreëerd moet worden ter compensatie. Voor een groot deel kan dat opgevangen worden

door verbreding van bestaande watergangen. Een oplossing die met heel wat minder enthousiasme ontvangen wordt door de omwonenden is het omvormen van de Kooibosjes, aan weerszijden van de Kooilaan, in een moerasachtig gebied, dat er uiteraard heel anders uit gaat zien. ♦

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Zuidplas

Arend Hoogeveen

In de gemeente Zuidplas is de collegevorming afgerond. Ruimtelijke ontwikkelingen en recreatieaangelegenheden zitten nu in de portefeuille van twee wethouders van de VVD. Een van beide, Daan de Haas, neemt ook zitting in het Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren. Een drietal ontwikkelingen in de Eendragts-polder is deze keer het vermelden waard.

In het Beheerdersoverleg Edp (halfjaarlijks overleg van Staatsbosbeheer en de gebruikersorganisaties over het beheer) werd medegedeeld dat in 2019 het wereldbekertoernooi roeien daar plaatsvindt. In tegenstelling tot het toernooi in 2016, hoeft daartoe het waterpeil **niet** te worden verhoogd. De internationale roeifederatie FISA heeft besloten dat de roeibaan voortaan 'slechts' 2 meter diep hoeft te zijn. Dat betekent dat de moerasedlandjes rondom de baan alleen nog bij een calamiteit (te hoog water in de Rotte) onder water komen te staan.

In mei was er wederom een bijeenkomst van de Klankbordgroep Edp over de bouw van 36 woningen op de plaats van de kassen langs de Middelweg. De ontwerpschets krijgt duidelijke vormen, de infrastructuur past naar de mening van de Klankbordgroep aardig in het landschap. Alleen de kleur (wit met zwarte accenten) en de hoogte van de woningen (2 lagen met daarop een puntkap) vielen niet bij iedereen in de smaak, maar hierover valt niet te twisten!

Tot slot heeft - inmiddels ex - bestuurder van het Recreatieschap Rik van Woudenberg op 14 mei de Hennipgaarde officieel geopend. Hij deed dit door, samen met de voorzitters van de Stichting Natuurepolders en de Stichting Vrienden van de Hennipgaarde, de naam van deze speelpolder en natuurruikers te onthullen die door een kettingzaagkunstenaar in twee boomstammen is gezaagd. ♦

Laatste officiële handeling van Rik van Woudenberg © Arend Hoogeveen

Rotta natuurwerk

Rotta natuurwerk-t

Rien van der Vorm

Het einde van de winter is door de mannen en vrouwen van Rotta natuurwerk benut om de laatste knotwilgen uit het jaarprogramma te ontdoen van hun takken. Vooral op het Land van Belofte en Park de Polder zijn meer dan 200 bomen geknot. Ook zijn in enkele hakhoutbosjes de wilgen kort afgezaagd, want: *snoeien doet groeien*. De wilgen groeien makkelijk 2 tot 3 meter per jaar.

Het natuurpad in de Wiebertjes is hier en daar erg nat en soms moeilijk begaanbaar. Ofschoon het een natuurpad is en een zekere uitdaging moet uitstralen om echte natuurwandelaars te behagen, hebben wij de natste stukken met houtsnippers beter beloopbaar gemaakt. (de snippers zijn gratis beschikbaar gesteld door groenbedrijf Punt). Momenteel ziet het pad er prachtig uit met een rand van bloeiend fluitenkruid.

Nabij de Wiebertjes ligt een leemwal, ooit bestemd voor oeverzwaluwen, zij maken geen gebruik van deze aanbieder, maar allerlei graafbijen wel. Zij maken hun nestgangen in de leem om voor nageslacht te zorgen. Belangrijk is dat de wal voldoende zonlicht krijgt, grote bomen voor de wal en struweel op de wal houden we om die reden kort. De opslag is verwijderd en de bijen waren al in het vroege voorjaar in grote getale aanwezig.

Staatsbosbeheer is bezig om de info-panelen te vervangen door bebording met algemene informatie. Rotta heeft gevraagd om bij onze natuurparels borden met meer natuurspecifieke info te plaatsen. Birgitte Blom en Kees van Krimpen hebben 6 borden op A3 formaat ontworpen (tekst van Arend) en de natuurwerkgroep heeft deze borden geplaatst in de Eendragtspolder, Wiebertjes, het Hoeks moerasbosje en bij het Koormmolengat. In de Wiebertjes en onze graanakkers komen nog infoborden met gedetailleerder informatie over de specifieke vegetatie en het beheer daarvan.

In het Schiebroekse Park onderhouden we de nestkasten voor vogels en vleermuizen, de zoogdierwerkgroep doet de verblijfkasten voor de vleermuizen en de vogelkasten zijn in maart door de natuurwerkers nagekeken en schoon gemaakt. Ook de steenuilenkasten in het werkgebied zijn gecontroleerd, en waar nodig gerepareerd of vervangen. Voor de Hennipgaarde in Zevenhuizen, zijn er door Rotta 8 nestkastjes (3 spreeuwen, 2 mezen, 2 mussen en 1 spechten) gemaakt en opgehangen.

Veel tijd en energie is gestoken in het maken en het plaatsen van visdiefeilanden in de Eendragtspolder. Komende maanden worden onze hooilandjes weer gemaaid, dit is nodig om een gevarieerde vegetatie te krijgen en in stand te houden. Ook starten we na het broedseizoen met de laatste fase van de vernieuwing van het excursiepad in het Koormmolengat. ♦

Bloemrijke akkers langs de Limiettocht en in de Kooipolder

Jan Noppers

Na het succes vorig jaar, met het inzaaien van een akkertje in de Kooipolder met troshaver en akkerkruiden, heeft de Rotta-natuurwerkgroep dit jaar op nog twee andere locaties bloemrijke mengsels ingezaaid.

Eerst een 400 meter lange vlinderidyllestrook langs het fietspad naast de Limiettocht in Bergschenhoek, het zaadmengsel is door de Vlinderstichting betaald. Gelijktijdig is naast deze vlinderidylle een akker met gemengde granen en akkerkruiden ingezaaid.

In de Kooipolder langs het fietspad richting Bleiswijkse zoom naar gemaal De Kooi ligt een driehoekig veld. De top van deze driehoek is ingezaaid met tien uiteenlopende zaadmengsels van inheemse bloemen, akkerkruiden en granen. Deze mengsels hebben vaak streeknamen, zoals Brabants Landschap en Het Twentsche Veld, of biotoopnamen, zoals patrijzenmix en fazantenwei. Langs de basis van de driehoek zijn akkertjes met cultuurgewassen (granen en zaadplanten) ingezaaid. Daartussen en rondom zijn tenslotte nog vlinderidylle stroken en klaverpaden aangelegd.

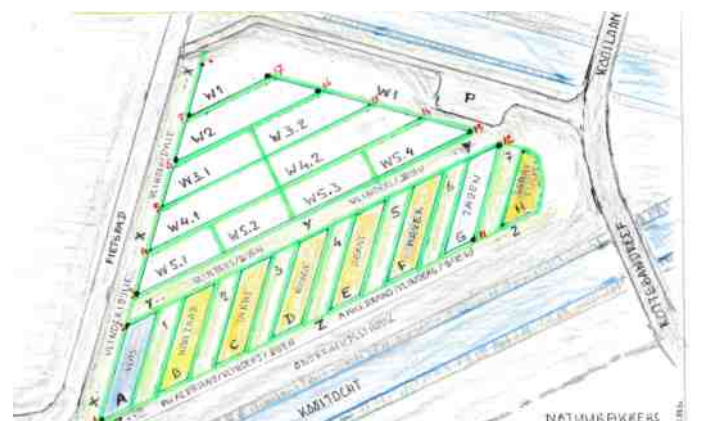
Beide projecten zijn bedoeld als landschappelijke proefvelden om het landschap te verfraaien, de biodiversiteit te verhogen en hebben daarnaast educatieve waarde. We hopen ermee een betere biotoop te ontwikkelen voor insecten, vogels en kleine zoogdieren. Om hiermee ervaring op te doen gaan we de ontwikkelingen dan ook nauwgezet monitoren.

Inzaaien van de akkertjes. © Henk Starink

Voor de Rotta natuurwerkers was het zaaien en inharken heel ander werk dan ze gewend zijn (zagen en zeisen), maar deze vrouwen en mannen hebben zich in april en mei met veel enthousiasme van hun taak gekwetend.

Ook benieuwd hoe deze zomer en komend najaar het landschap langs de Limiettocht en de Kooipolder er uit ziet? Ga dan vanaf juli maar eens kijken! ♦

Het door Jan Noppers ontworpen driehoekige veldje in de Kooipolder

visdiefjeseilanden

Nieuwe visdiefjeseilanden

Tekst en foto's Aria van Ballegoie

In het kader van het 'Biodiversiteitsproject Rottemeren' zijn donderdag 5 april jl. vier visdiefjeseilanden in een van de plassen in de Eendragtspolder geplaatst.

Maandenlang waren vele vrijwilligers op donderdag bij het Trefpunt bezig met het ontwerpen en samenstellen van de bouwpakketten. Op 29 maart werden de piepschuimblokken, die het drijvend vermogen van de eilandjes vormen, geleverd waarna ze in de Eendragtspolder aan elkaar geknoopt en de eerste 2 bouwpakketten gemonteerd.

Op 5 april waren de schelpen, die de broedbodem voor de eilandjes vormen, ter plaatse afgeleverd en kon de rest van de montage

gedaan worden. Met behulp van veel mankracht werden de eilandjes over lange buizen die al helling dienst deden te water gelaten. Hierna werden ze gevuld met de schelpen en op de juiste plaats in het water worden afgemeerd. Omdat het hard waaide en de bodem van de plas erg hard bleek te zijn, was dat geen gemakkelijke klus. Het eerste eiland kon echter door drie sterke en vakkundige mannen toch op z'n plek worden verankerd, langs de ankerpalen met de waterstand mee rijzen en dalen.

En nu maar hopen dat de visdiefjes ze straks weten te vinden en goedkeuren. Met een verrekijker is kan waarna de drie andere eilandjes eraan vastgemaakt konden worden.

De eilandjes kunnen iedereen dat uitstekend zelf bekijken vanaf

Foto ©HansSanders

Activiteitenkalender juni tot en met september 2018

dag	datum	tijd	locatie	activiteit	doelgroep	info/aanmelden bij
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , werken bij het Trefpunt	Rotta Actief!	Jan Noppers
do		vanaf 9:00	op locatie	wekelijks , werken in de natuur	Rotta Natuurwerk	Rien van der Vorm
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
za		12:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
juni						
za	9	07:00-16:00	Trefpunt	Fietsdagtocht richting Bentwoud	openbaar	Hans Sanders en Rien van de Vorm
di	12	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
wo	13	13:30-15:30	Trefpunt	Rondstruinen in de natuur	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
vr	22	22:00-02:30	Trefpunt	Nationale nachtvliedernacht	openbaar	Aria van Ballegoie
za	23	08:00-17:00	Trefpunt	Fietstocht	Leden	Hans Sanders
di	26	20:00-22:00	Trefpunt	Bezoek aan De Heemtuin in Zoetermeer	Leden	Hans Sanders
vr	29	19:00-21:00	KMG	1e avondwandeling Koornmolengat	openbaar	Cor van de Lustgraaf
za	30	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	Het leven in en bij de sloot	Rotta Rangers	Gert Jansen
juli						
di	10	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
aug						
za	4	13:30-15:30	Trefpunt	Op zoek naar kriebelbeestjes	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	14	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
sep						
za	1	09:00-13:00	n.t.b.	Natuurwerk 1e zaterdag van de maand	openbaar	Rien van der Vorm
za	8	10:00-12:00	Theetuin	Publieksexcursie Groenzoom	openbaar	Cor Noorman
di	11	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	15	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	Nieuwe natuuroopdrachten	Rotta Rangers	Gert Jansen
za	22	08:00-17:00	n.t.b.	De Maashorst te Uden	leden	Hans Sanders
di	25	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond	leden	Hans Sanders
wo	26	13:30-15:30	Trefpunt	Rondstruinen in de natuur	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen

Actueel Rotta-nieuws

Het meest actuele Rotta-nieuws kun je vinden op onze website www.rotta-natuur.nl in de rubriek Agenda. Even de betreffende activiteit aanklikken en je bent weer helemaal bij! Ook in de Nieuwsflits, die regelmatig per email wordt verspreid, staat actuele informatie over onze activiteiten.

Toelichting activiteitenkalender

In de activiteitenkalender staan de activiteiten voor het komend kwartaal die bij het ter perse gaan van dit nummer bekend zijn. Kijk op de website voor de meest actuele informatie. Hebt u geen internet, of na het raadplegen van de website nog vragen? Neem dan contact op met de persoon die bij de activiteit vermeld staat.

Neem bij wandelingen en excursies altijd uw verrekijker mee. Eventueel is er een verrekijker te leen mits u dit tijdig aangeeft. Stem schoeisel en kleding af op het te bezoeken terrein en het weer. Bij deelname aan Rotta Actief! en Rotta Natuurwerk is het verstandig om vooraf even contact op te nemen om kleding en schoeisel af te stemmen op de te verrichten werkzaamheden.

Bij auto-excursies rijden we zoveel mogelijk met elkaar mee. We streven er naar passagiers zo gelijk mogelijk te verdelen over de beschikbare auto 's. Benzinekosten worden door alle inzittenden gedragen. Als vergoeding wordt per auto € 0,20 per gereden kilometer gerekend, verdeeld over het aantal inzittenden. Als iemand met de eigen auto wil rijden en geen passagiers heeft, zijn de kosten geheel voor eigen rekening. Chauffeurs die passagiers meenemen moeten een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Consumpties en entreegelden zijn voor eigen rekening.

Doelgroepen

Openbaar	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Ledenavond	alleen voor leden en donateurs, aanmelden niet nodig.
Cursus	alleen voor cursisten, dus tijdig vooraf aanmelden.
Rotta Onderzoek	inventariseerders en mensen met interesse voor onderzoek aan flora en fauna
Rotta Actief!	de werkploeg op donderdag, leden en niet-leden mogen meehelpen.
Rotta Natuurwerk	leden en niet-leden werken in de natuur, aanmelden niet nodig.
Rotta Varia	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Rotta Kapoentjes	leden en niet-leden tussen 4 t/m 6 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Rotta Rangers	leden en niet-leden tussen 7 t/m 12 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Jong Rotta	leden en introducees vanaf 13 jaar zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Wandeling	leden en niet-leden zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Excursie	alleen leden, vooraf aanmelden, uiterlijk drie dagen voor de datum.

Locaties, informatie en aanmeld-adressen indien vooraf aanmelden nodig is

Afkorting	Plaats/gebied	Informatie bij	e-mailadres	Telefoon
BZ	Bleiswijkse Zoom	vacant		
EDP	Eendragtspolder	Dick Hoek	dickhoek@planet.nl	06 - 51 23 76 29
HBB	Hoge Bergse Bos	Aria van Ballegoie	avanballegoie@gmail.com	010 - 455 22 61
KMG	Koornmolengat	Cor van de Lustgraaf	puravid@kpnplanet.nl	06 - 29 24 27 69
LBB	Lage Bergse Bos	Rien van der Vorm	rienvandervorm@gmail.com	06 - 27 89 00 77
ZHP	Zevenhuizerplas	vacant		
Rotta Actief!	Trefpunt Rotta	Jan Noppers	jannoppers@gmail.com	010 - 418 47 76
Rotta Kapoentjes	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	rotta.jeugd@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Rangers	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	rotta.jeugd@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Onderzoek	diverse locaties	vacant		
Jong Rotta	Trefpunt Rotta	Hans Sanders	hsas22@gmail.com	06 - 40 56 77 69
Rotta Varia	Trefpunt Rotta	Ad Somers	trefpuntbeheer@gmail.com	06 - 39 32 11 13
Rotta Natuurwerk	diverse locaties	Rien van der Vorm	rienvandervorm@gmail.com	06 - 27 89 00 77

Excursies en weekenden, informatie en aanmelden bij

Hans Sanders	hsas22@gmail.com	06 - 40 56 77 69
--------------	------------------	------------------

Vertrekpunten wandelingen, tenzij anders aangegeven

BZ	parkeerplaats bij restaurant 't Zeeltje, Kooilaan 3, 2665 KR Bleiswijk
EDP	parkeerplaats bij Zevenhuizerplas, Middelweg, Zevenhuizen
HBB	parkeerplaats Outdoor Valley, Hoeksekade 141, 2661 JL Bergschenhoek of Trefpunt Rotta
KMG	brug over de Hennipsloot bij restaurant De Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen
LBB	bij restaurant 't Hoekse Hout, Bergse Bosdreef 6, 2661 GN Bergschenhoek
ZHP	bij restaurant De Strandgaper, Strandweg 1, 2761 DM Zevenhuizen

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB95 en MB96 uit Aves Visum nummer 143

We zien twee vogels op dezelfde foto. De vogels zijn van de achterkant te zien. Fotografen noemen dit een reetfoto. Raar volk die fotografen! Altijd haantje de voorste zijn en dan ook nog schunnige taal uitkramen. Maar goed, het gaat nu niet om de fotograaf maar om het oplossen van deze dubbele Mystery Bird. Dat valt nog niet mee, want waar kijken we naar? De rechter vogel valt mij het meest op, omdat hij een brede zwarte baan op zijn buik heeft. Daarnaast zie ik wat gelige onderdelen. Die zwarte buikvlek moet wel van een mannetje koolmees zijn! Bij het vrouwtje is deze buikvlek veel smaller. Bij de oplossingsfoto zie je die zwarte buikvlek (die loopt van de keel tot onder de buik) helemaal niet. Dat komt omdat deze foto van de zijkant is genomen. Aha! Een koolmees dus.

Maar goed, we hebben dus één vogel op naam gebracht, nu de andere nog. Beide vogels lijken wel op elkaar, echter de linkse vogel is ietsje kleiner. Ook lijkt het geel wat intenser van kleur. Zou het een pimpelmees zijn? Klopt!

MB95 (links) en MB96 (rechts)

© Chris van Rijswijk

MB97

© Chris van Rijswijk

MB98

© Chris van Rijswijk

Mystery Bird MB 97 en MB 98

De bonusvraag is wat de twee vogels die je hierboven ziet, met elkaar gemeen hebben! Heb jij een idee? Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in de Aves Visum 145. Succes.

Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl